



בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 14616-01-19 ב.צ. נ' ב.צ.

26 מאי 2020

לפני כבוד השופט ארז שני

בעניין: עיזבון המנוח צ. ב. צ. ז"ל

המבקשת: ח. ב. צ.

נגד

המשיבים:

1. ג. ב. צ.
2. ד. ה.
3. ה. ה.

החלטה

ההליך שבפני עניינו בהתנגדות נכדיו של המנוח לצוואתו. התנגדות אשר הגיעה לבית המשפט עוד בחודש ינואר 2019.

ביום 12.03.2020, לבקשת המתנגדים הוריתי על דחיית ההתנגדות ובכך, למעט שאלת ההוצאות, נסתיימו ההליכים בתיק.

בבוא בית המשפט ליתן דעתו על שאלה של הוצאות, מביט הוא בדרך כלל בשניים. ראשית בתקנה 512 לתקנות סדר הדין האזרחי, שעודנו עמנו, וכאשר יוחלפו התקנות בתקנות החדשות, מן הסתם עוד תוחמר לשון התקנה, זו האחרונה מחייבת את בית המשפט בבואו לפסוק הוצאות, לפוסקן בסכום ריאלי ולטובת הצד אשר זכה במשפט.

אלא שלשון התקנות פורשה בבית המשפט העליון ולא רק שם (וראה בג"צ 891/05), בשלושה: ראשית, אין עורר שצודק עורך דין בן דרור כשאומר שבית המשפט רשאי שלא לפסוק הוצאות. שנית, תקנה 512 מאפשרת פסיקת הוצאות לא רק לטובת מי שזכה במשפט, אלא גם לטובת מי שהפסיד במשפט.

שלישית, השימוש בתקנה 512 צריך להיות מחובר גם לאומדנא של בית המשפט מה ראוי לעשות ומה לא ראוי לעשות – לאמור, "תערובת" שיקולים של צדק, שיקולים שהם מעין נזקיים גם שיקולים של הגינות.

אתקדם מכאן לרוחו ולליבתו של בג"צ 891/05 המבקש לאזן בין כמה ערכים: הערך האחד הוא כמובן פיצויו של מי שנאלץ לנקוט הליך או מי שננקט נגדו הליך סרק, לפי התוצאה; השני הוא אי עשיית שימוש בהוצאות ככלי לסגירת שערי בתי המשפט בפני מי שרוצה לפנות אליהם מאימת ההוצאות; השלישי הוא תשקיף התנהלותו של כל אחד מבעלי הדין אגב ההליך והשלב אליו הגיע ההליך תוך הבאה בחשבון גם את קבלת המלצות בתי המשפט על-ידי הצדדים ואי הבאה בחשבון סירוב של צד להיענות להצעת בית המשפט.

לכאורה ואולי גם לא לכאורה, צודקים המשיבים בדרישתם לפסיקת הוצאות, שהרי זכו הם בדין ואין מדובר בהליך אשר הסתיים בישיבה הראשונה או השניה.

תיק הנייר מונה 184 מסמכים, לאמור מאות עמודים; שלב העדויות הראשיות כבר הסתיים שהרי מונחים שלושה תצהירי עדות ראשית; בתיק נמסרו שתי חוות דעת גם אחת אשר בדקה את האותנטיות של הצוואה גם חוות דעת רפואית לעניין מצבו של המנוח; זהו הפרוטוקול הרביעי המתנהל בין הצדדים; רשומות 15 בקשות שונות ו-60 החלטות. אי אפשר לומר שהמתנגדים החליטו להסיר את בקשתם בשלבים ראשוניים של ההליך, למעשה עד אשר לא התברר להם לחלוטין כי ניסיונותיהם השונים להביא לביטולה של הצוואה צפויים להיכשל.

מנגד עומדים לטובת המתנגדים כמה אדנים: נוכחותם או אי נוכחותם של המשיבים 2 ו-3, העובדה שעלויות חוות הדעת שולמו על ידם, העובדה שבסופו של יום קיבלו הם את דעת בית המשפט גם אם בשלב מאוחר – כל אלה הם סיבה להפחתה משמעותית בהוצאות, מה גם שמדיניות משפטית רצויה "משדרת" לצדדים למשפט כי הפסקת ההליך אכן תביא גם להפחתה משמעותית בהוצאות וסבור אני כי המתנגדים פיתחו ציפייה כזו.

צודק עורך דין בן-דרור כשהוא אומר, והרי הדברים כתובים עלי ספר – לאמור בפרוטוקול הקודם, כי בהתנגדות לעיזבון ששוויו עשרות מיליונים על נקלה יכול סכום ההוצאות להגיע לשש ספרות, כך כתבתי במפורש בפרוטוקול.

במילים אחרות, אם שווה העיזבון "רק 20,000,000 ₪" ואני הייתי פוסק, לשם הדוגמא רק 5% ולא 15% כהוצאות משפט, היה סכום ההוצאות מגיע לשבע ספרות.

גם אם נזכור את הפסיקה הקיימת לעניין עיזבונות רבי ערך אשר הגיעו לפסיקת הוצאות, לא עלו בדרך כלל סכומי ההוצאות על סכומים של בין 150,000-250,000 ₪.

מסכים אני עם עורך דין גמליאל כי התובענה היתה יותר "יריה באפלה", בתקווה להגיע לכלל איזשהו "עמק השווה". אלא שאי אפשר לומר שהיא היתה נטולת עילה או רמזים לעצם הגשתה

ועצם קביעתה להוכחות מעידה שלא היה מדובר בדבר שניתן לפתרו כלאחר יד, מבלי נטילת חוות דעת לפחות.

קשה גם שלא להתייחס לפן האנושי ואני מפריד בכוונה את נכדי המנוח מאמם. בקלות יכול אני להבין כיצד נוצר סכסוך בין אמם של הנכדים לבין משפחות המוצא של אבי הנכדים. אלא שאני יכול בקלות גם להסתכל מנקודת מבטם של הנכדים, האומרים כי גם הם שאר בשר, שווי מעמד גנטי מול המשיבים, יש בעיזבון הרבה יותר ממספיק כדי להיטיב גם איתם ומדוע ולמה יקופח חלקיהם? בנסיבות אנושיות יכול אני להבין את הנכדים על נקלה.

מצווה עלי לכבד רצונו של מנוח ואין אני יכול להחליף את שיקול דעתו בשיקול דעתי כאשר אני מאשר את צוואתו והערתי כי לו אני ב"נעלי" המשיבים, הייתי שוקל בדעתי שיקול היטב מה טעם לא אתן דבר מה לנכדים.

אין ביכולתי לקבל את טענתו של עורך דין בן-דרור כי החזרה מן ההתנגדות היתה תוצר של העברת הנכסים בחיי המנוח, שהרי בה במידה שהמתנגדים התנגדו לצוואה היתה פתוחה להם הדרך לעתור לביטול מתנה והם לא עשו כן.

המשפט עוסק בעובדות ובראיות והעובדה שהמתנגדים סברו שתעלומה היא למה הודרו הם, עדיין לא מרימה את הנטל הדרוש להגשת התנגדות.

אמרתי בתיק אחר לגבי אדם אחר אשר יכולותיו הקוגניטיביות היו מוגבלות, כי זכותו של מצווה אפילו שלא להיות נבון ועדיין רצונו יכובד, כך ששאלות של למה פועל פלוני כפי שפועל – כל עוד יודע הוא את שעושה בכספו שלו, לא יכירן מקומן.

בהינתן כל האמור לעיל צריך גם לזכור שעוד אבותינו צוו וציוו ליתן שופטים ושוטרים בשערים. אלא שלא המקורות וגם לא המחוקק הישראלי היו בבחינת מסתפקים, לאחר ישראל הקדום ואולי גם בתקופתו, ברצונם ותבונתם של השופטים וכללים וחוקים גם תקנות נוכחים בחיינו זה אלפי שנים.

אלא מה, שבכוונת מכוון נשארו השופטים ואין זה משנה אם קוראים להם רבנים, קאדים או שופטים. בני אדם ולא מכשירי אוטומט כאלה ואחרים.

הבה נאמר את האמת – כאשר מתמנה אדם למשרה שיפוטית, הוא מביא איתו עולם ערכים, עולם של רגשות שאחד המרכזיים שבהם, כפי שאמרה באחרונה גם כבוד נשיאת בית המשפט העליון, הוא חמלה ואהבת אדם.

קשה לי להבין למה מי אשר זכה בעשרות מיליונים צריך להתעקש על הוצאות בסכום גבוה בהליך שלפניי. אני מסכים כי מדובר בעניין שבלב – לאמור ליבו של השופט, גם בזכות לשמור את דלתות בית המשפט פתוחות, אך סבור אני כי במקרה כאן אין צורך בפסיקה של יותר מהוצאות סמליות.

הואיל וכך, המתנגדים יישאו בהוצאות המשיב 1 בלבד, בסך 1,800 ₪.

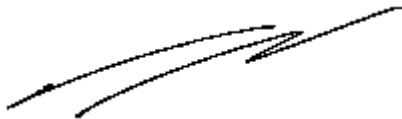
פקדונות שהופקדו עבור עדים יוחזרו למפקידים.

עורך דין גמליאל רשאי ליטול מהמומחית הרפואית כל מסמך רפואי שהופקד בידה.

אני מתיר פרסום החלטתי זו ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.

»»»

ניתנה והודעה היום ג' סיוון תש"פ, 26/05/2020 במעמד הנוכחים.



ארז שני, שופט